

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๔๗

วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗

เรื่อง ศาลจังหวัดนครราชสีมาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสุภเนตร กุศลาไสยานนท์ กับพวก รวม ๓ ราย) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๐๖๕/๒๕๔๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

สำนักงานศาลยุติธรรม มีหนังสือที่ ศย ๐๑๖/๒๐๕๕๒ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ส่ง (๑) สำเนาคำฟ้องคดีหมายเลขดำที่ ๒๐๖๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ (๒) สำเนาเอกสารท้ายฟ้อง (๓) สำเนาคำให้การจำเลย ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๕ (๔) สำเนาคำร้องของจำเลย ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และ (๕) สำเนารายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๕ ของศาลจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ สรุปได้ว่า นายสุภเนตร กุศลาไสยานนท์ นางจิวรัตน์ กุศลาไสยานนท์ และนายพิเชฐ กุศลาไสยานนท์ จำเลยทั้งสามในคดีนี้ เป็นลูกค้าของบริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี้ อินเวสเมนต์ จำกัด (มหาชน) ในหนี้สัญญากู้ยืมเงิน โดยนายสุภเนตร กุศลาไสยานนท์ จำเลยที่ ๑ และนางจิวรัตน์ กุศลาไสยานนท์ จำเลยที่ ๒ ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินไปจากบริษัท ฯ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และยินยอมเสียดอกเบี้ยขณะทำสัญญา ในอัตราร้อยละ ๑๓.๗๕ ต่อปี โดยมีกำหนดชำระต้นเงินกู้และดอกเบี้ยเป็นรายเดือนนับแต่เดือนถัดจากเดือนที่ทำสัญญากู้เงิน ทุกเดือนๆ ละไม่น้อยกว่า ๑๔,๐๐๐ บาท โดยจำเลยที่ ๑ และ ๒ จะชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๑๕ ปี นับแต่วันทำสัญญา เพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้ จำเลยที่ ๑ ได้นำโฉนดที่ดิน จำนวน ๒ แปลง เนื้อที่รวม ๑๐๒.๓ ตารางวา ตั้งอยู่ที่ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พร้อมสิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่แล้วหรือที่จะมีขึ้นในภายหลัง มาจดทะเบียน จำนองเป็นประกันในวงเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท อัตราดอกเบี้ยจำนองขณะนั้น ร้อยละ ๒๑ ต่อปี โดยจำเลยที่ ๑ ได้ตกลงว่า หากบริษัท ฯ บังคับจำนองได้เงินสุทธิไม่พอชำระหนี้ ก็ยินยอมให้ยึดทรัพย์ สินอื่นออกขายทอดตลาดและนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่บริษัท ฯ จนครบถ้วน นอกจากนั้นนายพิเชฐ กุศลาไสยานนท์ จำเลยที่ ๓ ได้ทำสัญญาค้ำประกันยอมผูกพันตนกับจำเลยที่ ๑ และ ๒ เพื่อชำระหนี้ ให้แก่บริษัท ฯ ในลักษณะหนี้ร่วม ต่อมาจำเลยที่ ๑ และ ๒ ตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ บริษัทจึงได้มอบอำนาจให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวทวงถามไปยังจำเลยทั้งสาม เพื่อให้ร่วมกันหรือแทนกัน

ชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ย และทำการไถ่ถอนจำนอง จำเลยทั้งสามได้รับหนังสือบอกกล่าวทวงถามแล้ว แต่ยังคงเพิกเฉย เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๗ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และมาตรา ๓๘ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ประกาศให้ความเห็นชอบการดำเนินการโครงการรวบรวมกิจการ ระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ซึ่งรวมถึงบริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนต์ จำกัด (มหาชน) หลังจากมีประกาศการรวบรวมกิจการ บริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี ฯ ได้ทำหนังสือสัญญาโอนสินทรัพย์และหนี้สินให้กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ ฯ และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ ฯ ได้ทำหนังสือสัญญาโอนสินทรัพย์และหนี้สินให้กับธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ โดยสัญญามีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เป็นต้นไป การโอนและรับโอนดังกล่าวแล้ว เป็นผลให้สินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดตลอดจนสิทธิเรียกร้องต่าง ๆ ของบริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี ฯ และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ ฯ ตกเป็นสิทธิของธนาคารไทยธนาคาร ฯ โดยสิ้นเชิง นับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ธนาคารไทยธนาคาร ฯ จึงเป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายศุภเนตร กุศลาไสยานนท์ นางจิวรีรัตน์ กุศลาไสยานนท์ และนายพิเชฐ กุศลาไสยานนท์ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ในความผิดฐานผิดสัญญากู้เงินและบังคับจำนอง จำเลยทั้งสามยื่นคำให้การเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๕ ปฏิเสธฟ้องทุกข้อทุกประเด็น และยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ว่า พระราชกำหนดที่โจทก์อ้างทั้งสองฉบับ เป็นการออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของจำเลยทั้งสามและของบริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี ฯ ไม่เข้ากรณีตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ เพราะการที่รัฐเข้าระงับมิให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ดำเนินกิจการ และจัดการขายหรือโอนสินทรัพย์และหนี้สินไปให้นิติบุคคลอื่น โดยอ้างเหตุว่า เพื่อสร้างความมั่นคงแก่ระบบสถาบันการเงิน และคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน ซึ่งเป็นกรณีที่จะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นั้น เป็นเพียงการอ้างถ้อยคำตามกฎหมายเท่านั้น แต่เนื้อหามิได้เป็นไปดังที่ระบุไว้แต่ประการใด กล่าวคือ เมื่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ กระทรวงการคลังได้ให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน สนับสนุนเงินทุนแก่สถาบันการเงิน ๕๐ กว่าแห่ง จำนวนหลายแสนล้านบาท และสถาบันการเงินที่ได้รับการ

สนับสนุนดังกล่าวก็อยู่ระหว่างการจัดการของตน ซึ่งจำเลยเชื่อว่า หากให้โอกาสสถาบันการเงินได้ดำเนินการต่อไป ภายใต้การควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ สภาพเศรษฐกิจจะต้องดีขึ้นอย่างแน่นอน แต่รัฐกลับออกพระราชกำหนดตัดสิทธิหรือจำกัดมิให้สถาบันการเงินทั้ง ๕๐ กว่าแห่ง ดำเนินกิจการต่อไปได้ รวมทั้งโอนสินทรัพย์และหนี้สินของสถาบันการเงินทั้งหมดให้นิติบุคคลอื่นไปบริหาร ซึ่งไม่ได้มีผลทำให้เศรษฐกิจมีความมั่นคงหรือทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นแต่ประการใด จนกระทั่งต้องจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยเพื่อรับไปดำเนินการต่อ เป็นที่เห็นได้ชัดว่าการออกพระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว มิได้เป็นไปตามที่ระบุ จึงถือว่าเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลส่งความเห็นของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

“มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

“มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือจำกัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

“มาตรา ๒๖๕ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๖๗ จัตวา ในกรณีที่คณะกรรมการของบริษัทใดมีข้อเสนอจะควบกิจการกับสถาบันการเงินอื่นหรือโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่สถาบันการเงินอื่นเป็นการเร่งด่วน หรือในกรณีตามมาตรา ๒๖ ทวิ ที่คณะกรรมการของบริษัทเสนอโครงการเพื่อแก้ไขฐานะและการดำเนินงาน โดยการควบกิจการหรือโอนกิจการ หรือในกรณีตามมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๖ ตี หรือมาตรา ๕๗ ที่คณะกรรมการของบริษัทหรือคณะกรรมการควบคุมเสนอแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานโดยการควบกิจการหรือโอนกิจการ ถ้ารัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ากรณีดังกล่าวมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องควบกิจการหรือโอนกิจการเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและประโยชน์ของประชาชน ให้มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาอนุญาตให้ดำเนินการได้โดยจะกำหนดระยะเวลาดำเนินการและเงื่อนไขใดๆ ก็ได้

ในการดำเนินการตามโครงการที่ได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ถ้าบริษัทหรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังต่อไปนี้ ให้ได้รับยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

(๑) มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๑๑๑๗ มาตรา ๑๑๘๕ มาตรา ๑๒๒๐ มาตรา ๑๒๒๒ มาตรา ๑๒๒๔ มาตรา ๑๒๒๕ มาตรา ๑๒๒๖ และมาตรา ๑๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) มาตรา ๕๔ (๒) มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินเนื่องในการควบกิจการหรือการโอนกิจการ

ให้บริษัทและสถาบันการเงินที่ควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการตามวรรคหนึ่งจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการ ในการนี้มีให้นำบทกฎหมายเกี่ยวกับการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการของบริษัทหรือสถาบันการเงินนั้นมาใช้บังคับ และให้บริษัทและสถาบันการเงินนั้นงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้นเมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันมีประกาศอนุญาตให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งจนถึงวันประชุมผู้ถือหุ้น และเรียกประชุมผู้ถือหุ้นโดยจัดส่งหนังสือนัดให้ผู้ถือหุ้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแต่ต้องไม่เกินสิบสี่วัน ทั้งนี้ ให้โฆษณาคำบอกกล่าวนัดประชุมในหนังสือพิมพ์ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุมด้วย ในการประชุมถ้ามีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม ให้ถือว่าการควบกิจการหรือการโอนหรือรับโอนกิจการนั้นเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

ห้ามมิให้บุคคลใดฟ้องบริษัทและสถาบันการเงินตามวรรคหนึ่งเป็นคดีล้มละลายในระหว่าง การดำเนินการเพื่อควบกิจการหรือโอนกิจการตามที่ได้ได้รับความเห็นชอบตามมาตรา

ให้บริษัทและสถาบันการเงินตามวรรคหนึ่งได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากรต่าง ๆ บรรดาที่เกิดจากการควบกิจการหรือโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยจะกำหนดเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้

คณะกรรมการของสถาบันการเงินที่ควบกันแล้วมีสิทธิยื่นขอจดทะเบียนการควบกิจการได้ ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่รัฐมนตรีอนุญาตให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ในการอนุญาตให้ควบกิจการหรือโอนกิจการตามมาตรานี้ หากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือทางการเงิน และได้รับความเสียหาย ให้รัฐบาลช่วยเหลือทางการเงินแก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลใดในการดำเนินการตามวรรคสอง บริษัทและสถาบันการเงินต้องร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น”

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๘ จัตวา ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใดมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะควบกิจการกับ ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงินหรือโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน ให้คณะกรรมการธนาคารพาณิชย์นั้นจัดทำโครงการแสดงรายละเอียดการดำเนินงานเสนอต่อรัฐมนตรี ถ้ารัฐมนตรีโดยคำแนะนำ

ของธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบกับโครงการดังกล่าว ให้รัฐมนตรีประกาศการให้ความเห็นชอบในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ในประกาศดังกล่าวจะกำหนดระยะเวลาดำเนินการและเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้

ในการดำเนินการตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ถ้าธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับทบัตถุญัตติดังต่อไปนี้ ให้ได้รับยกเว้นมิให้นำทบัตถุญัตติดังกล่าวมาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

(๑) มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๑๑๑๗ มาตรา ๑๑๘๕ มาตรา ๑๒๒๐ มาตรา ๑๒๒๒ มาตรา ๑๒๒๔ มาตรา ๑๒๒๕ มาตรา ๑๒๒๖ และมาตรา ๑๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) มาตรา ๕๔ (๒) มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินเนื่องในการควบกิจการหรือโอนกิจการ

ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลใดในการดำเนินการตามวรรคสอง ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการต้องร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ตามคำให้การของจำเลยลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๕ และคำร้องของจำเลยลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ซึ่งอ้างถึงทบัตถุญัตติที่โจทก์กล่าวอ้างในคำฟ้องประกอบกับรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลจังหวัดนครราชสีมาลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๕ จำเลยโต้แย้งว่า การควบกิจการของโจทก์กับบริษัทเงินทุนต่างๆ รวมทั้งบริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี้ อินเวสเมนท์ จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้เดิมของจำเลยซึ่งเป็นผลให้หนี้ของจำเลยตกเป็นสิทธิ์ของธนาคารไทยธนาคารฯ โจทก์ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๗ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต ฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ และตามมาตรา ๓๘ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น กฎหมายมาตราดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ขัดต่อเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็น

ธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ และไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการสร้างความมั่นคงแก่ระบบสถาบันการเงิน และคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน กรณีที่จะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจนั้น เป็นการอ้างด้วยคำ ตามกฎหมายเท่านั้น แต่เนื้อหาไม่ได้เป็นไปดังที่ระบุไว้ จึงเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ เครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการ ประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติขึ้นเพื่อสร้างมาตรการส่งเสริมและสนับสนุน ให้สถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ควบกิจการหรือโอนกิจการ เพื่อฟื้นฟูฐานะของธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินให้เกิดความมั่นคงและเข้มแข็งและเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน กฎหมายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการทางกฎหมายที่รัฐบาลตราขึ้นใช้บังคับ เนื่องจากได้เกิด ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจจนมีผลกระทบต่อสถาบันการเงินรวมทั้งธนาคารพาณิชย์หลายสิบแห่ง ซึ่งประชาชนทั่วไปและผู้ลงทุนที่มีเงินฝากไว้จะต้องได้รับความเสียหายเป็นลูกโซ่ในระบบเศรษฐกิจ มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการควบกิจการและกิจกรรมที่ต่อเนื่องนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การคลังมิได้มีอำนาจบังคับโดยผลการ กล่าวคือในกรณีของสถาบันการเงินคณะกรรมการของบริษัท ต้องมีข้อเสนอที่จะควบกิจการกับหรือโอนกิจการแก่สถาบันการเงินอื่นเป็นการเร่งด่วน หรือเสนอ โครงการเพื่อแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานโดยการควบกิจการหรือโอนกิจการขึ้นก่อน และรัฐมนตรี จะต้องได้รับคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยว่ากรณีที่เสนอมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องควบ กิจการหรือโอนกิจการเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและประโยชน์ของประชาชน รัฐมนตรีจึงจะมี อำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาอนุญาตให้ดำเนินการได้ คำว่า “อนุญาต” แสดงอยู่แล้วว่ามีใช้ การบังคับ กรณีธนาคารพาณิชย์ก็เช่นเดียวกัน การควบกิจการกับหรือโอนกิจการแก่ธนาคารพาณิชย์อื่น หรือสถาบันการเงินอื่นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน ต้องเริ่มต้นจากการที่ คณะกรรมการธนาคารพาณิชย์นั้นเห็นว่ามีมีความจำเป็นเร่งด่วนและจัดทำโครงการเสนอต่อรัฐมนตรี รัฐมนตรีจึงจะเห็นชอบได้โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย การให้ความเห็นชอบก็มีใช้การบังคับ แต่อย่างไร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า การควบกิจการและการโอนกิจการตามมาตรา ๖๗ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจ

เงินทุนฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๓๘ จัตุฯ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มิใช่บทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมแต่อย่างใด จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ